

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA,

Konu : 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Kanunu'nun Ek 12. Maddesi'nin uygulanma sorunları hakkında.

Açıklamalar

Hekime ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddet eylemleri ülkemizde uzun yıllardır toplumsal bir sorun halini almış; tehdit, hakaret gibi sözlü şiddetin eksik olmadığı sağlık ortamında, yaralama ve hatta silahlı saldırılar da ne yazık ki artmıştır. Hekimlerin ve sağlık çalışanlarının ölümlerine dahi yol açan şiddet eylemleri, kaygı verici boyutlara ulaşmıştır.

Meslek kuruluşumuzca bir yandan sağlıkta şiddetin önlenmesine yönelik girişimlerde bulunulurken, bir yandan da sağlık hizmeti sunumu sırasında hasta ve hasta yakınlarının şiddetine maruz kalan hekimlere hukuki destek sunulmakta; bu dosyalar gerek soruşturma, gerekse kovuşturma aşamasında Hukuk Büromuz tarafından takip edilmektedir.

Bu takipler sırasında, soruşturma aşamalarında yaşandığını tespit ettiğimiz kimi hata ve eksiklikleri Başsavcılığınıza iletmek ve bunların giderilmesi için girişimde bulunulmasını istemek ihtiyacını duyduk:

1- Türk Tabipleri Birliği tarafından 2009 yılından bu yana, sağlıkta şiddetin önlenmesine yönelik, caydırıcı nitelikte yasa maddeleri hazırlanarak hem kamuoyu ile hem de milletvekilleri aracılığıyla TBMM ile paylaşılmıştır. Bu girişimlerin bir sonucu olarak, ilk kez 02.01.2014 tarihinde 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun Ek 12. Maddesi ile bir düzenleme yapılmış; bu maddeye 2018 ve 2020 yıllarında da yeni fıkralar eklenmiştir.

Gelinen aşamada, 3359 sayılı Kanun'un Ek 12. Maddesi;

Ek Madde 12 – (Ek: 2/1/2014-6514/47 md.) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni varsayılan suçlardandır.

(Ek fıkra:15/4/2020-7243/28 md.) Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeli ile yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan kasten

yaralama (madde 86), tehdit (madde 106), hakaret (madde 125) ve görevi yaptırmamak için direnme (madde 265) suçlarında;
a) İlgili maddelere göre tayin edilecek cezalar yarı oranında artırılır.

b) Türk Ceza Kanunu'nun 51 inci maddesinde düzenlenen hapis cezasının ertelenmesi hükümleri uygulanmaz.

Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personel, bu görevleriyle bağlantılı olarak kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında kamu görevlisi sayılır.

(Ek fıkra:15/11/2018-7151/21 md.) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sebebiyle kasten işlenen suçlardan **şüpheli olanlar, kolluk görevlilerince yakalanır** ve gerekli işlemleri yapılarak **Cumhuriyet başsavcılığına sevk edilir.** Cumhuriyet savcısı adli işlemleri tekemmül ettirir. Bu suçların soruşturmasında, kolluk tarafından **müşteki, mağdur veya tanık olan sağlık personelinin ifadeleri işyerlerinde alınır.** Bu fıkra hükmü, **özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sebebiyle kasten işlenen suçlar hakkında da uygulanır.**

(Ek fıkra:15/4/2020-7243/28 md.) Şiddetin vuku bulduğu sağlık kurum ve kuruluşunda, faile veya yakınına mağdurun verdiği hizmeti verebilecek başka sağlık personeli ve yardımcı sağlık personeli bulunması halinde hizmet ilgili diğer personel tarafından verilir.

halini almıştır.

Görüldüğü gibi, sağlıkta şiddet eylemlerine yönelik soruşturma ve kovuşturmalar için özel usul hükümleri bulunmaktadır.

2- Bu düzenlemelere rağmen;

a) Uygulamada karşılaştığımız sorunlardan ilki, yukarıda aktardığımız Ek 12. Madde'nin 4. fıkrasına aykırı olarak, şiddete maruz kalan veya tanıklık eden sağlık personelinin, ifadelerine başvurulmak üzere polis merkezine davet edilmeleri, hatta mesai saatleri içinde polis merkezine gitmeye zorlanmalarıdır.

Oysa düzenleme gereğince, **müşteki, mağdur ve tanık olan sağlık personelinin ifadelerine işyerlerinde başvurulması, polis merkezine ve/veya savcılığa davet edilmemeleri** gerekmektedir.

Bu sorunun aşılması elbette, ilgili Cumhuriyet Savcısı tarafından kolluk kuvvetlerine 3359 sayılı Kanun'un Ek 12. Maddesi'ne uygun olarak verilecek talimatla mümkün olacaktır.

b) Bir diğer sorun ise, **özel sağlık kuruluşlarında görev yapan meslektaşlarımız** yönünden "uzlaşma" hükümlerinin uygulanmaya çalışılmasıdır.

Bilindiği gibi, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyetle bağlı olan suçlar yönünden dosyalar önce uzlaşma bürolarına gönderilmekte ve taraflar uzlaşmaya davet edilmektedir. Uygulamada kimi zaman soruşturması ve kovuşturması şikâyetle bağlı olmayan suçlara ilişkin dosyalar da; örneğin “*basit yaralamayı aşan kasten yaralama*”, “*kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle kasten yaralama*”, “*hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit*” ve “*kamu görevlisine hakaret*” suçları nedeniyle açılmış soruşturma dosyaları da hatalı bir şekilde uzlaşma bürolarına gönderilmektedir.

Daha da önemlisi Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun Ek 12. Maddesi’nin 3. fıkrasında, “*Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personel, bu görevleriyle bağlantılı olarak kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun uygulanmasında kamu görevlisi sayılır*” denilmesine rağmen, pek çok Cumhuriyet Savcısı tarafından bu düzenleme dikkate alınmadan karar verilmektedir.

Özel sağlık kuruluşlarında görev yapan hekimlere yönelik hakaret ve yaralama eylemlerinin de **kamu görevlisine görevinden dolayı işlenmiş suç** olarak kabul edilmesi gerekirken, bu nitelikteki dosyalar da uzlaşma bürosuna gönderilmektedir.

Bu nedenle, bahsettiğimiz dosyalar yönünden hatalı uzlaşma kararları ortaya çıkmakta; büyük ölçüde emek ve zaman kaybı da yaşanmaktadır.

c) Aktardığımız Ek 12. Madde’nin 4. fıkrası 2018 yılında yürürlüğe girmesine rağmen, aşılamayan bir diğer sorun ise şiddet faillerinin polis merkezlerinden serbest bırakılması, Cumhuriyet Savcısı huzurunda hazır edilmemesidir.

Oysa Ek 12. Madde’nin 4. fıkrası gereğince, şüphelilerin kolluk kuvvetleri tarafından **yakalanması** ve Cumhuriyet Başsavcılıkları’na sevk edilmeleri, bir başka ifade ile Cumhuriyet Savcısı huzurunda **mevcutlu olarak hazır edilmeleri** gerekmektedir.

d) Bir diğer eksiklik de “**tutuklama**” hükmünün uygulanması konusunda 2014 yılından bu yana gelişme kaydedilememesidir.

Bu konudaki düzenleme de yine yukarıda aktardığımız Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun Ek 12. Maddesi’nde yer almaktadır. Buna göre, **kasten yaralama suçu**, tutuklamaya sevk nedeni varsayılan suçlardan olduğundan, bu suçtan şüpheli kişinin Cumhuriyet Savcısı tarafından **tutuklamaya sevk** edilmesi gerekir.

Ne var ki bu düzenlemeler, yani saldırganların kolluk tarafından yakalanıp savcılıklara mevcutlu olarak götürülmeleri, kasten yaralama suçu işlenmişse tutuklama talebiyle sulh ceza hakimliklerine sevk edilmeleri ve nihayetinde de tutuklanmaları uygulamada neredeyse hiç gerçekleşmemektedir.

3- Sağlıkta şiddetin önlenmesi için kanunların değişmesinin tek başına yeterli olmayacağını düşünmekle birlikte, soruşturma aşamasındaki uygulama eksikliklerinin giderilememesi halinde, yasal düzenlemelerin dahi caydırıcı ve önleyici olmaktan uzak kalacağı ortadadır.

Bu nedenlerle, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun Ek 12. Maddesi doğrultusunda soruşturmaların hatasız ve eksiksiz yürütölmesinin temini için Başsavcılığınızın ilgili bürolara gerekli bildirimleri yapmasını bekler; işbirliği ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Saygılarımızla.

Prof. Dr. Pınar SAİP
Başkan
Yönetim Kurulu adına.